स्तोत्रं रात्रिपर्यायस्तोत्राणि द्वादश तानि सर्वाण्यपि पञ्चदशस्तोमकानि कर्तव्यानि ॥ ३ ॥ स्तोमत्रिवृत्प्रचारस्तु (त्तृत्यिप्रचारतस्तु Cod.) प्राचीमारोहेत्यत्र (४.१.३.) दिक्समारोहणमन्त्रव्याख्यावसरे दर्शितः किं च पूर्वदिवसरात्रिशेषे उत्तरदिवसस्योषःकाले यज्ञसंस्थापकमेकं चरमं स्तोत्रं तृतीयपर्यायस्यान्ते रथन्तरसाम्ना गातव्यम् तत्संधिस्तोत्रमित्युच्यते तत्स्तोत्रं त्रिवृत्स्तोत्रयुक्तं कार्यम् । एकविंशादवरोहणं (ण Cod.) त्रिवृत्पर्यन्तं यत्स्तोमकरणमुक्तं तत्सूर्यलोकादिक्रमाद्भूम्यवस्थानात्मना प्रशंसति एष एवैकविंश इति य एष तपति स एकविंशः सूर्य इत्यर्थः तस्मादपयुङ्क्ते अवरोहतीत्यर्थः सोऽवरुह्यावरुह्य (भोवरु° Cod.) त्रिवृद्रूपायामस्यां (अत्रवद्रू° Cod.) भूमिलक्षणायां प्रतिष्ठायां प्रतिष्ठितवान्भवति ॥ ४ ॥ माध्यन्दिनसवने रथन्तरं बृहत्साम वा पृष्ठस्तोत्रं प्रकृतौ विकल्पितम् अत्रेक्रं (°त्रैकं) नियमयति तस्य रथन्तरमिति । अस्य सोमयागस्यातिरात्रसंस्थात्वं प्रतिष्ठात्मना प्रशंसति अतिरात्र इति अतिरात्रसंस्थात्मना कृत एष क्रतुः प्रतिष्ठारूपः ॥ ५ ॥ अस्य क्रतोः केशावापव्रतविसर्जनार्थं (कशवा° Cod.) क्रियमाणत्वात्तदन्ते केशवापः कार्यः । तत्र कंचिद्विशेषं विधत्ते स वै न्येवेति स यजमानो निवर्तयते केशान्निकृन्तेदेव न वपेत् वपनं नाम मुण्डनं तन्न कुर्यात् निवर्तनं कर्तनं तत्कुर्यात् । एषा केशकर्तनलक्षणा व्रतचर्या यावज्जीवनं (वन Cod.) कर्तव्या न केशमुण्डनं कार्यम् कदाचिदप्यनुपानट्कोऽपादुकोऽस्यां (? चिदप्यपि उपानहो पादुके स्यां Cod.) भूमौ न प्रतितिष्ठति अवस्थानं न कुर्यात् ॥ ६ ॥ आसन्द्या अवरोहणसमयेऽपि उपानहौ पादुके उपमुञ्चेत इतस्ततः संचरणसमये रथं वा यानं वारोहेत् ॥ ७ ॥ ३ ॥ ५ ॥

समप्रधाने राजसूये सप्त सोमयागाः । तत्र पवित्राख्यसोमयागे विशेषाभावे स नोक्तः । अभिषेचनीयदशपेयकेशवपनीयातिरात्रेषु केषुचिद्वैशेषिका धर्मा उक्ताः । व्युष्टिद्विरात्रोऽग्निष्टोमातिरात्रः (त्रो Cod.) क्षत्रधृतिरिति सोमयागत्रयं केशवपनीयादनन्तरं कर्तव्यम् तेषां सोमयागविकृतित्वादग्निष्टोमवत्सर्वमङ्गजातं कर्तव्यम् तत्र विशेषाभावादत्र नोक्ताः । तदनन्तरकर्तव्या सौत्रामण्यभिधीयते तत्र पशुत्रयं (तश्पशु° Cod.) देवतासम्बन्धविशिष्टं विधत्ते श्येत इति । मल्हा (यृह्ला Cod.) मणिला (?) गलस्तनयुता अविर्मेषी । सुश्रपतराः सुखेन श्रपयितुमर्हाः ॥ १ ॥ अवयत् (!) वेतेः खादनार्थाच्छान्दसः शप् (शव् Cod.) ॥ ६ ॥ कुवित् व्यर्थं मम पुत्रमबधीदिति क्रुद्धः सन् इन्द्रवर्जितमेव सोमयागमाजह्रे अनुष्ठितवान् यथा सोम इन्द्रवर्जितः सुतोऽभिषुतः स्यात्तथेत्यर्थः ॥ ७ ॥ विष्वङ् सर्वतः । तस्मादिन्द्रः प्रायश्चित्तियोग्य आस प्रायो विनाशः तस्य चित्तिः संधानं यस्येति तथाविधो बभूव ॥ ८ ॥ अवाचः अधोमुखादपानद्वारात् उत्तरात्प्राणाद्गुह्यच्छिद्रात् । कुवलकर्कन्धुबदराणि सूक्ष्मतरस्थूलमध्यपरिमाणानि बदरजातिफलानि । व्यार्ध्यत व्यृद्धो विहीनो बभूव ॥ १० ॥ सोमातिपूतः अपानद्वारादिभ्यः स्रुतसोमः । मङ्कुः मकि प्रतिबन्धे संचलद्गतिः (? सवल° Cod.) पङ्गुरिव । वसीयान्वसुमत्तरः ॥ ११ ॥ बतेति हर्षे ॥ १२ ॥ इयं राजसुयाद्बहिरपि प्रयोक्तव्या ॥ १३ ॥ नखिन्या कण्टकवत्या । अनुषुवति प्रेरितवान्भवति ॥ १९ ॥ उत्तरवेद्यामेकमग्निं तद्दक्षिणभागे उद्धते प्रदेशे एकम् ॥ २१ ॥ तां दर्भैः पावयेत् ॥ २२ ॥ होत्रा द्विवारं वषट्कारः कर्तव्यः अध्वर्युणापि द्विवारं हवनं कार्यम् हवनानन्तरं भक्षार्थमाहरेयुः । एतस्य होममन्वितरौ द्वौ परिस्रुद्धोमौ होतव्यौ एष परिस्रुद्धोमो दक्षिणेऽग्नाविति प्रागुक्तः ॥ २६ ॥ हुतायाः सुरायाः शेषं रु-